

Herijk visie digitaal examineren

Waarom, Hoe & wat van digitaal examineren

1. Inleiding

Digitaal examineren is een toekomstgerichte benadering van toetsing die aansluit bij een eigentijdse visie op leren, waarin de student centraal staat als actieve en zelfverantwoordelijke deelnemer aan het leerproces. Het is geen doel op zich, maar een middel om toetsing toegankelijker, transparanter en betekenisvoller te maken — met behoud van kwaliteit, betrouwbaarheid en validiteit.

Binnen deze visie wordt toetsing georganiseerd vanuit de overtuiging dat het diploma of certificaat een waardevolle en geloofwaardige afsluiting van een leertraject moet zijn. Daarom is het essentieel dat digitaal examineren plaatsvindt in een context die recht doet aan de beroepspraktijk, waarbij authenticiteit, relevantie en betrokkenheid van het werkveld leidend zijn.

Digitale toets vormen maken het mogelijk om flexibel en efficiënt te toetsen, met oog voor individuele leertrajecten en diverse toets behoeften. Technologie ondersteunt hierbij niet alleen de uitvoering, maar ook de analyse, terugkoppeling en kwaliteitsborging van testresultaten.

1.1.1 Uitgangspunten voor digitaal examineren

Deze uitgangspunten vormen de basis voor beleidsvorming, ontwerp en implementatie van digitaal examineren binnen TEL - OKE:

1. **Digitaal, tenzij**
Toetsing is in principe digitaal, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te wijken (bijvoorbeeld bij specifieke beroepsvaardigheden of ethische overwegingen).
2. **Studentgericht**
De student staat centraal: toetsing sluit aan bij het leerproces, biedt ruimte voor eigenaarschap en is toegankelijk en inclusief.
3. **Valide en betrouwbaar**
Digitale examens meten wat ze beogen te meten, op een consistente en eerlijke manier. Kwaliteitsborging is structureel ingebed in het toetsproces.
4. **Transparant**
Toetscriteria, procedures en resultaten zijn helder en inzichtelijk voor studenten, docenten en betrokkenen. Feedback is constructief en gericht op leren.
5. **Toekomstbestendig**
Digitale toetsing is flexibel, schaalbaar en voorbereid op technologische en onderwijskundige ontwikkelingen. Er wordt continu geïnvesteerd in innovatie en professionalisering.
6. **Authentieke beroepscontext**
Waar mogelijk vindt toetsing plaats in of met betrokkenheid van de beroepspraktijk, zodat de relevantie en geloofwaardigheid van het examen gewaarborgd zijn.

1.1.2 Uitgangspunten en kaders

1. Digitaal examineren ondersteunt zowel leren (formatieve functie) als afsluiten (summatieve functie). Programmatisch toetsen helpt om meerdere bewijzen en ontwikkelstappen samen te brengen tot een onderbouwd examenbesluit.
2. Examens zijn valide, betrouwbaar en uitvoerbaar. Fraudepreventie, privacy en ethiek zijn geborgd. Resultaten zijn snel inzichtelijk en analyses versterken de kwaliteit van examinering.
3. Er wordt gewerkt volgens landelijke standaarden en uniforme processen. Samenwerking met andere mbo-scholen, examenleveranciers en softwareleveranciers borgt innovatie en efficiëntie.
4. Digitale examens kunnen waar mogelijk plaats- en tijdonafhankelijk worden afgenomen. Inclusiviteit staat centraal: studenten met ondersteuningsbehoeften ervaren een passende afnameomgeving. Verschillende examenvormen worden ondersteund.
5. Digitale examinering sluit aan bij het leerproces en biedt rijke feedbackmomenten. Studenten worden actief betrokken bij toetsing, passend bij een feedbackcultuur en feedbackgeletterdheid.
6. Digitaal examineren maakt deel uit van een toekomstgericht digitaal onderwijslandschap. Innovaties zoals AI, XR en adaptieve toetsen worden verkend en ingebouwd waar mogelijk.
7. Het digitale examenproces is in samenhang georganiseerd en duurzaam beheerd. Docenten, examinatoren en ondersteunende diensten krijgen ruimte voor deskundigheidsbevordering.

1.1.3 Voorbeeld visie digitaal examineren

Binnen Mbo x zien we digitaal examineren als een essentieel onderdeel van ons onderwijs. Het gaat daarbij niet alleen om het afnemen van examens, maar om een samenhangend proces dat leren ondersteunt, kwaliteit borgt en studenten voorbereidt op hun toekomst. Voor ons is digitaal examineren de norm, uitgevoerd met oog voor betrouwbaarheid, toegankelijkheid en innovatie. Digitaal examineren binnen Mbo X staat nooit los van leren. Studenten ervaren toetsing niet alleen als een afsluitmoment, maar ook als een onderdeel van hun leerproces. Waar mogelijk wordt feedback geboden en krijgen studenten inzicht in hun voortgang. Zo dragen digitale examens bij aan een cultuur waarin leren en verantwoorden hand in hand gaan. Voor directeurs en managers betekent dit dat examenbeleid en onderwijsbeleid sterker met elkaar verbonden worden en dat teams programmatisch toetsen steeds vaker inzetten als kapstok voor ontwikkeling en afsluiting. Examinering binnen Mbo X moet voldoen aan de hoogste eisen van validiteit, betrouwbaarheid en veiligheid. Dat betekent dat we actief inzetten op fraudepreventie, zorgvuldig omgaan met privacy en werken vanuit ethische kaders. In de praktijk betekent dit dat we digitale examens afnemen in beveiligde omgevingen, dat resultaten direct en foutloos in de administratiesystemen terechtkomen, en dat examencommissies kunnen vertrouwen op transparante en controleerbare processen. Binnen de organisatie kiezen we bewust voor harmonisatie en standaardisatie. Studenten en docenten werken in herkenbare, uniforme examenomgevingen, ongeacht de opleiding. Dit voorkomt verwarring en vermindert de kans op fouten. We sluiten aan bij de landelijke standaarden en afspraken, zodat onze processen passen binnen de MBO-brede infrastructuur.

Studenten kunnen bij Mbo X rekenen op examens die **passend, eerlijk en toegankelijk** zijn. Waar het verantwoord is, bieden we tijd- en plaats onafhankelijke examinering aan, bijvoorbeeld met BYOD of via een virtuele toetsomgeving. Studenten met ondersteuningsbehoeften ervaren een omgeving die aansluit bij hun situatie, zonder concessies aan de exameneisen.

Examinering levert binnen Mbo X meer op dan een cijfer alleen. Studenten krijgen **duidelijke feedback** en leren reflecteren op hun resultaten. Docenten zetten digitale systemen in om leerprogressie zichtbaar te maken en studenten actief te betrekken bij hun toets proces. Daarmee ontstaat een cultuur waarin studenten eigenaarschap ontwikkelen en waarin examens bijdragen aan motivatie en leerrendement.

Mbo X ziet digitaal examineren als een kans om te innoveren. Nieuwe technologieën zoals AI, XR of adaptieve toetsen worden verkend in pilots en waar bewezen effectief, geïmplementeerd. Digitaal examineren kan alleen succesvol zijn als het proces goed is ingericht en gedragen wordt door iedere collega die ermee werken. Binnen Mbo X is daarom duidelijk vastgelegd wie verantwoordelijk is voor ontwikkeling, afname, beoordeling en beheer.

HET WAAROM, HOE EN WAT VAN DIGITAAL EXAMINEREN

WAAROM

Beleid op digitaal examineren heeft impact doordat het richting geeft (visie), kwaliteit borgt (normen), eenduidigheid creëert (standaarden), flexibiliteit en toegankelijkheid garandeert (studentperspectief), innovatie mogelijk maakt (toekomstgericht) en organisatie & professionalisering versterkt (uitvoering).

HOE

De onderstaande tabel geeft een nadere toelichting op waar je aan kunt denken als het gaat over de richtinggevende kaders en uitgangspunten van digitaal examineren

Let op: de tabel geeft de ambitie voor de implementatie weer. Per mbo-instelling stel je – indien nodig of wenselijk begeleid - het startpunt (waar sta je nu), beoogd eindpunt (waar wil je heen en wanneer) en het ontwikkeltraject (hoe ga je daar komen) vast.

Item	Beleidsprincipes
Digitaal examineren is een integraal onderdeel van leren en afsluiten	<ul style="list-style-type: none"> • Toetsing ondersteunt het leerproces en het diplomabesluit. • Studenten ontvangen niet allen cijfers, maar ook feedback en inzicht in hun voortgang.
Digitale examens zijn valide, betrouwbaar en veilig	<ul style="list-style-type: none"> • Fraudepreventie, privacy en ethiek zijn structureel geborgd. • Resultaten zijn foutloos en direct beschikbaar in de administratie. • Examencommissies zien toe op kwaliteit en transparantie.
Eén herkenbare en efficiënte examenorganisatie.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is één digitale examenomgeving voor alle opleidingen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Landelijke standaarden (OOAPI, MORA, MOSA) worden gevolgd. • Rollen, processen en definities zijn organisatie breed vastgelegd.
Iedere student maakt examen onder passende en eerlijke omstandigheden	<ul style="list-style-type: none"> • Waar verantwoord kan examen tijd- en plaats onafhankelijk plaatsvinden (BYOD, virtueel). • Studenten met ondersteuningsbehoeften hebben recht op toegankelijke afname. • Theorie, praktijk, portfolio en hybride examenvormen zijn digitaal mogelijk.
Examenresultaten leveren waardevolle leerinformatie op	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten worden direct inzichtelijk voor student en docent. • Feedback en reflectie zijn vaste onderdelen van examinering. • Digitale systemen maken voortgang en ontwikkeling zichtbaar.
Digitaal examineren is dynamisch en sluit aan bij de beroepspraktijk.	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks worden pilots met innovatieve toetsvormen uitgevoerd (AI, XR, adaptieve toetsen). • Succesvolle innovaties worden systematisch geëvalueerd en opgeschaald. • Studenten en docenten worden actief betrokken bij vernieuwing.
Digitaal examineren vraagt om duidelijke verantwoordelijkheden en deskundige medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> • Taken rond ontwikkeling, afname, beoordeling en beheer zijn helder belegd. • Docenten, examinatoren en ondersteuners volgen structureel scholing. • Binnen en buiten MBO X wordt actief kennis gedeeld.
We sturen samen op kwaliteit en verbetering	<ul style="list-style-type: none"> • Examencommissies bewaken de kwaliteit van digitaal examineren. • Jaarlijks wordt gerapporteerd over voortgang en innovaties. • MBO X stemt regelmatig af met landelijke gremia zoals Surf, Npuls, Mbo Digitaal en betrokken examenleveranciers incl. examenplatforms.

